

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	36619
Nom	Teories de la comunicació
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1334 - Grau de Periodisme	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	2	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1334 - Grau de Periodisme	5 - Comunicació	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
TARULLO, MARIA RAQUEL	340 - Teoria dels Llenguatges i Ciències de la Comunicació

RESUM

L'assignatura 'Teories de la Comunicació' s'integra en el mòdul de **Formació Bàsica del Grau de Periodisme**, juntament amb les d' 'Història de la Comunicació', 'Història del món actual', 'Dret de la comunicació', 'Sociologia de la comunicació', 'Introducció a l'economia actual', 'Institucions polítiques i polítiques de comunicació', 'Expressió oral i escrita per a mitjans de comunicació I (en espanyol)', 'Expressió oral i escrita per a mitjans de comunicació II (en català)', i 'Documentació comunicativa'.

Amb l'assignatura 'Teories de la Comunicació' l'estudiant del Grau de Periodisme ha d'obtenir coneixements sobre les diferents **formulacions teòriques** que s'han elaborat per a reflexionar sobre la **producció**, la **distribució** i el **consum de la comunicació** en relació amb la **societat** que suporta aquestes operacions i els **individus** que les protagonitzen, des d'un punt de vista pluridisciplinar en el marc de les ciències socials.

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Per descomptat, és necessària una certa capacitat de qüestionament de la realitat que permeta establir les preguntes i proposicions que impulsen la investigació i la formació del pensament crític i disponible.

1334 - Grau de Periodisme

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàprien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços de treballar en equip, de comunicar les pròpies idees i d'integrar-se en projectes comuns destinats a l'obtenció de resultats.
- Que els estudiants manifesten respecte solidari per les diferents persones i pobles del planeta, així com coneixement dels grans corrents culturals en relació amb els valors individuals i col·lectius i respecte pels drets humans.
- Capacitat i habilitat per a expressar-se amb fluïdesa i eficàcia comunicativa en les llengües pròpies de manera oral i escrita, així com en una tercera llengua (preferentment l'anglès) sabent aprofitar els recursos lingüístics i literaris que siguen més adequats als distints mitjans de comunicació.
- Capacitat per a buscar, seleccionar, llegir, interpretar i analitzar textos i documents tant escrits com audiovisuals (capacitat analítica, sintètica i crítica) .
- Conèixer els aspectes socials, històrics, econòmics i culturals dels contextos propis i aliens rellevants.
- Capacitat i habilitat per a buscar, seleccionar, contextualitzar i jerarquitzar qualsevol tipus de font o document (escrit, sonor, visual, etc.) d'utilitat per a l'elaboració i processament d'informació, així com per al seu aprofitament comunicatiu persuasiu o de ficció i entreteniment.
- Capacitat i habilitat d'exposar raonadament idees, a partir dels fonaments de la retòrica i de l'argumentació, així com de les tècniques comunicatives aplicades a la persuasió.

- Mostrar un coneixement adequat de les ciències de la comunicació en el marc de les ciències socials.
- Enumerar els conceptes, models i elements crítics que descriuen, expliquen i intenten comprendre la comunicació en les seues diferents facetes mitjançant un coneixement de naturalesa teòrica.
- Adoptar una posició crítica que permeta valorar i revisar els diferents corrents d'estudi sobre la comunicació a partir dels elements socioculturals que troben en el seu naixement i desenvolupament.
- Reconèixer i aplicar diferents perspectives teòriques explicatives dels processos de producció, distribució i recepció de la comunicació.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Comunicació i societat

1.1. Nivells i processos de comunicació

2. La recerca de la comunicació

2.1. La comunicació de masses i la seua interdisciplinarietat

2.2. Tradicions científiques i singularitats per països

3. Communication Research: la recerca administrada

3.1. Escola de Chicago

3.2. L'agulla hipodèrmica com a metàfora dels mitjans

3.3. Les (dis)funcions de la comunicació

3.4. Els dos esglaons: els efectes no són illimitats

4. La mirada europea: la recerca crítica

4.1. Escola de Frankfurt

4.2. Els Cultural Studies

5. D'indústria a indústries: leconomia política de la comunicació

6. La incorporació de l'etnografia o com interpretar la vida quotidiana

6.1. Superant el funcionalisme: usos i gratificacions

6.2. Linteraccionisme simbòlic

6.3. El construccionisme i la seua visió dels mitjans

7. El paper de l'opinió pública

- 7.1. L'espiral del silenci
- 7.2. Teoria de l'agenda-setting
- 7.3. Segon escaló de l'agenda-setting. Teoria del framing. Agenda Melding

8. Aportacions llatinoamericanes

- 8.1. L'anàlisi dels mitjans des de les mediacions
- 8.2. Comunicació popular. Comunicació alternativa. Comunicació i educació

9. Les teories davant dels nous entorns comunicatius

- 9.1. El concepte de xarxa com a clau de la globalització
- 9.2. El repte plantejat per les TIC

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	60,00	100
Elaboració de treballs en grup	23,00	0
Elaboració de treballs individuals	25,00	0
Estudi i treball autònom	7,00	0
Lectures de material complementari	11,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	11,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	13,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Les activitats didàctiques es divideixen en presencials i no presencials. Les presencials (exposicions teòriques, seminaris, pràctiques d'aula, exposició de treballs, debats, tutories...) seran avaluades amb dos exàmens dels continguts teòrics, un a la meitat del curs i un altre al final. L'examen de meitat de curs representarà el 25% i el final el 35%

Classes teòriques:

Fonamentalment estaran focalitzades en l'explicació oral dels continguts teòrics del programa, incloent exemples i generant debats i participació puntual a partir de preguntes i/o reflexions breus.

Classes pràctiques:

L'alumnat serà el protagonista dels seminaris i dels debats que es desenvoluparan en les sessions pràctiques del curs. Aquestes s'articularen a partir de determinats textos o vídeos (pel·lícules i documentals) que permetran encetar activitats d'aprenentatge col·laboratiu.

Activitats no presencials:

Comprenen la investigació i desenvolupament del treball en grup i la participació individual en els fòrums en línia oberts a l'Aula Virtual

AVALUACIÓ

L'avaluació constarà de quatre parts diferenciades:

- Examen teòric a final del curs (35%)
- Examen teòric a meitat del curs (25%)
- Participació en seminaris i realització d'activitats regulars demanades a classe (15%)
- Desenvolupament i exposició del treball en grup (25%)

Tots els apartats de l'avaluació són recuperables en **2a convocatòria**. En aquest cas, les parts aprovades se'ls guardarà per a traure la mitjana corresponent. El 15% vinculat als seminaris i activitats regulars durant el curs, es podran recuperar en activitats addicionals en qualsevol de les dues convocatòries.

Per a aprovar l'assignatura és necessari superar cadascuna de les parts que componen l'avaluació amb almenys un 5, seguint les indicacions del Reial decret 1125/2003 i el Reglament d'Avaluació i Qualificació de la Universitat de València per a títols de grau.

Qüestions generals

L'honestedat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'estudiantat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faça ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb l'ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

En el cas de comprovar-se plagi en un treball d'avaluació d'un estudiant, aquest es podrà puntuar amb la qualificació numèrica de zero i suposar la suspensió de la convocatòria, amb independència del procediment disciplinari que es puga incoar i, si escau, de la sanció que siga procedent d'acord amb la legislació vigent.

També es consideraran faltes greus, i per tant poden suposar la suspensió immediata de la convocatòria, còpia o facilitar la còpia de treballs entre alumnat del grau; accedir irregularment o apropiar-se anticipadament del contingut d'una prova o examen; facilitar o procurar l'apropiació, alteració o destrucció posterior del contingut o dels resultats d'una activitat avaluable i la suplantació de la persona en exàmens. Quan es detecten les faltes greus assenyalades en aquest punt, l'o la docent haurà de comunicar-lo a la coordinació del Grau.

La presentació de treballs i/o exàmens amb faltes d'ortografies o ortotipogràfiques i/o errors de sintaxis, coherència o redacció serà penalitzat i pot arribar a suposar la suspensió d'aquesta prova.

Es privilegiarà el bon desenvolupament de la classe. Com l'assistència no és obligatòria, els qui no respecten els companys, companyes i docent, se'ls sol·licitarà que es retiren de l'aula.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Estrada Alsina, A. & Rodrigo Alsina, M. 2009, Teories de la comunicació, Editorial UOC, Barcelona.
- Barranquero, A. y Treré, E. (2021) Comunicación alternativa y comunitaria. La conformación del campo en Europa y el diálogo con América Latina. Chasqui, Revista Latinoamericana de Comunicación 146 , pp. 159-181. 10.16921/chasqui.v1i146.4390
- Califano, B. (2021). Economía política de la comunicación: de sus orígenes a la consolidación del campo en América Latina. Perspectivas de la comunicación, 57-94.
- Gumucio A (2011) Comunicación para el cambio social: clave del desarrollo participativo. Signo y pensamiento 30(58):2639.
- Hernández-Santaolalla, V. 2018, Los efectos de los medios de comunicación de masas, Editorial UOC, Barcelona.
- Kalplún, G. (2019). La comunicación alternativa entre lo digital y lo decolonial. Chasqui. Revista Latinoamericana de Comunicación, N.º 141, agosto-noviembre 2019. Sección Monográfico, 75-94, ISSN 1390-1079 / e-ISSN 1390-924X Ecuador, CIESPAL. Recuperado de <https://revistachasqui.org/index.php/chasqui/article/view/4077/3162>
- López-López, P. C., Castro Martínez, P., & Oñate , P. (2020). Agenda melding y teorías de la comunicación: la construcción de la imagen de los actores políticos en las redes sociales . Cuadernos Del Centro De Estudios De Diseño Y Comunicación, (112). <https://doi.org/10.18682/cdc.vi112.4089>
- Moragas Spà, M. de. 2011, Interpretar la comunicació: estudis sobre mitjans en Amèrica i Europa, Gedisa, Barcelona.
- Rodrigo Alsina, M. 2001, Teorías de la comunicación: ámbitos, métodos y perspectivas, UAB Servei de Publicacions, Bellaterra.
- Saperas, E. 1992, Introducció a les teories de la comunicació, Editorial Pòrtic, Barcelona.
- Wolf, M. 1987, La investigación de la comunicación de masas: crítica y perspectivas, Paidós, Barcelona.

Complementàries

- Boni, F. 2008, Teorías de los medios de comunicación, UAB, Barcelona.

- Chomsky, N. & Ramonet, I. 1995, *Cómo nos venden la moto*, Icaria, Barcelona.
- De Fleur, M.L. & Ball-Rokeach, S.J. 1993, *Teorías de la comunicación de masas*, Paidós, Barcelona.
- García Jiménez, L. 2007, *Las teorías de la comunicación en España: un mapa sobre el territorio de nuestra investigación (1980-2006)*, Tecnos, Madrid.
- Igartua, J.J. & Humanes, M.L. 2004, *Teoría e investigación en comunicación social*, Síntesis, Madrid.
- Martín-Barbero, J. 1987, *De los medios a las mediaciones: comunicación, cultura y hegemonía*, 3ª edn, Ediciones Gustavo Gili, México.
- Mattelart, A. & Mattelart, M. 1995, *Historia de las teorías de la comunicación*, Paidós, Barcelona.
- McLuhan, M. 2009, *Comprender los medios de comunicación: las extensiones del ser humano*, Paidós, Barcelona.
- McQuail, D. 1983, *Introducción a la teoría de la comunicación de masas*, Paidós, Barcelona.
- Méndez Rubio, A. 2004, *Perspectivas sobre comunicación y sociedad*, Universitat de València, València.
- Noelle-Neumann, E. 1995, *La espiral del silencio. Opinión pública: nuestra piel social*. Paidós, Barcelona.
- Rodrigo Alsina, M. 1989, *Los modelos de la comunicación*, Tecnos, Madrid.
- Wright, C.R. 1986, *Comunicación de masas: una perspectiva sociológica*, Paidós, México.